

Sygn. akt VI U 337/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 listopada 2015 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Ewa Milczarek

Protokolant – sekr. sądowy Sylwia Sawicka

po rozpoznaniu w dniu 24 listopada 2015 r. w Bydgoszczy

na rozprawie

odwołania: R. U.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B.

z dnia 31 grudnia 2014 r., znak: (...)

w sprawie: R. U.

przeciwko: Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.

o emeryturę

- 1) zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonemu R. U. prawo do emerytury od dnia (...)
- 2) stwierdza, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Na oryginale właściwy podpis.

Sygn. VI U 337/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 31 grudnia 2014r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. Inspektorat w Ś. odmówił przyznania ubezpieczonemu R. U. prawa do emerytury w oparciu o przepis art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2015r. poz. 748). W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, iż ubezpieczony na dzień 1 stycznia 1999r. udokumentował 26 lat, 2 miesiące i 4 dni stażu ubezpieczeniowego. Organ rentowy wskazał jednak, że ubezpieczony nie udowodnił wymaganego przepisami ustawy 15 letniego stażu pracy w warunkach szczególnych, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, nie złożył bowiem żadnego świadectwa pracy potwierdzającego fakt pracy w warunkach szczególnych. Jednocześnie organ rentowy wskazał również, że ubezpieczony nie udokumentował rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał pracę bezpośrednio przed dniem ustalania prawa do emerytury.

Odwołanie od powyższej decyzji złożył ubezpieczony, który wskazał, że nie zgadza się z tą decyzją, bowiem spełnia wszystkie warunki do przyznania mu prawa do emerytury. Ubezpieczony wskazał, iż dysponuje wymaganym co najmniej 15 letnim stażem pracy w szczególnych warunkach. Wskazał, że nadal począwszy od listopada 1971r. pracuje

na stanowisku palacza. Na dzień 1 stycznia 1999r. na stanowisku palacza miał przepracowane 25 lat 11 miesięcy i 16 dni. Ubezpieczony wskazuje, iż przez wszystkie lata pracy na stanowisku palacza samo miejsce pracy oraz zakres czynności nie ulegało zmianie- była to bowiem zawsze kotłownia WLM Lamont położona na terenie jednostki wojskowej w miejscowości G.. W tym czasie zmiany w angażach ubezpieczonego ulegały nazwy zajmowanego stanowiska i wskazywano w nich, że ubezpieczony zatrudniony był jako palacz CO, palacz kotłów wysokoprężnych czy palacz pieców grzewczych. W tym czasie kilkakrotnie dochodziło również do zmian następców prawnych pierwszego pracodawcy powoda, ale zmiany te nie wpłynęły na zmianę charakteru i rodzaju wykonywanych przez ubezpieczonego w ramach stosunku pracy obowiązków. Mimo braku świadectw wykonywania pracy w warunkach szczególnych, ubezpieczony przedłożył wyciągi z akt osobowych, z których wynika, że w latach 1974 – 1991r. pobierał dodatek za pracę w warunkach szkodliwych. Ubezpieczony wniósł również o przeprowadzenie dowodu z zeznań świadków - osób pracujących z nim w spornym czasie w Jednostce Wojskowej w G. na okoliczność wykazania, iż w tym okresie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy świadczył pracę w warunkach szczególnych. Jednocześnie ubezpieczony wskazał, że nadal jest zatrudniony na stanowisku palacza w Jednostce Wojskowej w G., dlatego nie przedłożył świadectwa pracy za ostatni okres zatrudnienia, ale w momencie, w którym uzyska prawo do emerytury rozwiąże stosunek pracy i dostarczy ostatnie świadectwo pracy.

W odpowiedzi na odwołanie ubezpieczonego, organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując argumentację zawartą w zaskarżonej decyzji, jednocześnie przychyliając się do wniosku ubezpieczonego o przesłuchanie wnioskowanych przez niego świadków.

Na rozprawie w dniu 24 listopada 2015r. ubezpieczony podtrzymał swoje stanowisko zawarte w odwołaniu, jednocześnie oświadczył, że z dniem 30 września 2015r. rozwiązaniu uległ jego stosunek pracy z Jednostką Wojskową nr (...) w G., w której dotychczas był zatrudniony.

Sąd ustalił, co następuje:

Ubezpieczony R. U. urodzony w dniu (...), złożył w dniu 15 grudnia 2014r. wniosek o przyznanie prawa do emerytury. Posiadał na dzień 1 stycznia 1999r. udokumentowany staż pracy w wymiarze 26 lat 2 miesięcy i 4 dni. Do dnia 30 września 2015r. zatrudniony był w jednostce wojskowej nr (...) w G.. Ubezpieczony nie jest członkiem OFE.

(Dowód- okoliczności bezsporne).

Ubezpieczony począwszy od 17 października 1973r. nieprzerwanie do końca 1998r. pracował na stanowisku palacza w kotłowni znajdującej się na terenie Jednostki Wojskowej znajdującej się w G., gmina D.. Uprawnienia do obsługi pieców typu WLM zdobył w maju 1973r. Pierwotnym pracodawcą ubezpieczonego, który zatrudnił ubezpieczonego na stanowisku palacza, była Jednostka Wojskowa nr (...) w G., a następnie – kolejni następcy prawni tej jednostki, których następstwo prawne wynikało albo z cesji do umowy o pracę bądź z wyciągów z rozkazu dziennego. Od 1 stycznia 1978r. do 31 grudnia 1992r. był nim (...) Ośrodek(...)(w tym czasie ubezpieczony zatrudniony był na stanowisku pomocy palacza kotłowni oraz palacza kotłowni). Od 1 stycznia 1993r. do 31 grudnia 1993r. pracodawcą ubezpieczonego był Batalion (...), a od 1 stycznia 1994r. do 28 lutego 1995r. - była Jednostka Wojskowa nr (...). Od 1 marca 1995r. przekształciła się ona w (...) Ośrodek (...), który funkcjonował do 28 lutego 2002r.

Dowód: zaświadczenie nr 78/73 – o ukończeniu z wynikiem pozytywnym kursu obsługi kotłów typu WLN- 2,5 i WLN 5 , o ryginalny świadectw pracy w poszczególnych jednostkach organizacyjnych - koperta w koszulce akt ZUS, legitymacja ubezpieczeniowa- koperta na karcie 20 akt ZUS.

Mimo zmian w nazwie pracodawcy, ubezpieczony przez cały czas pracował w tej samej kotłowni, wykonując ten sam rodzaj pracy. Kotłownia, w której powód pracował, wyposażona była w 4 wodne piece wysokoprężne typu WLM o wydajności 5 G. Były to piece przemysłowe, kotłownia bowiem zaopatrywała w ciepłą wodę a w sezonie grzewczym - centralne ogrzewanie zarówno jednostkę wojskową, jak i położone obok niej osiedle mieszkaniowe. Początkowo w kotłowni pracowało z powodem poza nim jeszcze dwóch palaczy, a następnie wszystkich zatrudnionych palaczy było łącznie z powodem czterech. Praca odbywała się w systemie 12 h/24, ale po pewnym czasie wprowadzono

trzymianowy system pracy. Ubezpieczony pracował przy obsłudze pieców przez cały okres zatrudnienia stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Do jego obowiązków należała kompleksowa obsługa kotłowni- wykowanie prac zarówno palacza, jak i pomocnika palacza, gdyż od lat osiemdziesiątych pomocnik palacza nie był zatrudniany na stałe. Piece zasilane były paliwem w postaci mialu węglowego. Ruszt pieca był zautomatyzowany, ale obsługa pieca była ręczna. Samo paliwo dostarczał do kotłów dozownik, ale w związku z okolicznością, iż mial był bardzo złej jakości, ubezpieczony musiał po pierwsze nadzorować pracę podajnika, a po drugie musiał mieszać mial węglowy w trakcie spalania w kotle. Piec był wysoki na 8m, służył do podgrzania wody. Na wylocie kotła latem była temperatura około 120 stopni C a jesienią była podnoszona do 140 stopni C. Przez godzinę przepływ wody wynosił około 60 ton. Kotły były wodne, ale pracowały pod wysokim ciśnieniem, aby osiągnąć tak wysoką temperaturę. Poza nadzorem nad zasilaniem pieca w mial, ubezpieczony usuwał żużel, czyścił dysze, dolewał wody, ustawiał i kontrolował temperaturę na piecu oraz sprawdzał twardość wody w wymiennikowi.

Dowód: zeznania świadków T. P. oraz L. S.- zapis AV na płycie CD- k. 131 akt, dowód z zeznań stron ograniczony do powoda- zapis AV na płycie CVD- k. 131 akt.

W okresie od stycznia 1974r. do października 1991r. z przerwami ubezpieczony otrzymywał do wynagrodzenia dodatek za pracę w warunkach szkodliwych. Łącznie dodatek ten wypłacany był powodowi przez 11 lat i 8 miesięcy. Ubezpieczony otrzymywał również w trakcie pracy przez jakiś czas od pracodawcy mleko i posiłki regeneracyjne.

Dowód: zaświadczenie nr (...) wydane w dniu 12.12.2005r. przez Archiwum (...) w T. - k. 10 akt ZUS, dowód z zeznań stron ograniczony do powoda- zapis AV na płycie CVD- k. 131 akt.

Sąd zważył co, następuje:

Powyższy stan faktyczny sąd ustalił w oparciu o dokumenty zgromadzone w aktach sprawy, aktach osobowych powoda, dokumenty zgromadzone w aktach ZUS, w jak również w oparciu o zeznania świadków: T. P. oraz L. S., wreszcie - o zeznania powoda. Wiarygodności zgromadzonych dokumentów strony nie podważyły i Sąd również daje im wiarę. Świadkowie, którzy byli zatrudnieni w kotłowni położonej na terenie jednostki wojskowej w G. w tych samych okresach, co powód dokładnie opisali charakter pracy wykonywanej przez powoda. Zarówno świadectwa pracy jak i dokumenty zawarte w aktach osobowych, jak też wyjaśnienia i zeznania złożone przez Sądem przez powoda potwierdzają przedstawione powyżej zeznania świadków, dlatego sąd uznał je za wiarygodne i oprął się na nich w swym rozstrzygnięciu. Przymiot wiarygodności Sąd przyznał też zeznaniom powoda, który w sposób przekonujący zeznał w przedmiocie charakteru pracy, jaką wykonywał. Zeznania jego zgodne są co do treści z zeznaniami przesłuchiwanych świadków.

Przenosząc ustalony w sprawie stan faktyczny na grunt przepisów prawa stwierdzić należało, że odwołanie ubezpieczonego zasługiwało na uwzględnienie.

Sąd dokonał oceny omówionego wyżej stanu faktycznego w kontekście przepisów art. 184 i 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2015r. poz. 748.) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U Nr 8 z 1983r., poz. 43 ze zm.).

Zgodnie z treścią art. 184 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32-34, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy, tj. w dniu 1 stycznia 1999 roku, osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa (art. 184 ust. 2 ustawy).

Zgodnie z treścią art. 32 ust 1 cytowanej wyżej ustawy ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949r., będącym pracownikami, o których mowa w ust. 2-3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 ustawy, (co najmniej 65 lat dla mężczyzn, co najmniej 60 lat dla kobiet). Dla celów ustalenia uprawnień, o których mowa w cytowanym wyżej przepisie, za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia w podmiotach, w których obowiązują wykazy stanowisk ustalone na podstawie przepisów dotychczasowych.

Z kolei przepisy rozporządzenia wykonawczego z dnia 7 lutego 1983r., które nadal zachowały swoją moc na warunkach określonych w art. 32 ust. 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z FUS mają zastosowanie do wszystkich pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Zgodnie z § 2 tego rozporządzenia, okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku, a okresy te stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy. Zgodnie z § 4 ust. 1 rozporządzenia z 1983r. pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki: osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn oraz ma wymagany okres zatrudnienia, w tym, co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Dodatkowo wskazać należy, że zgodnie z ugruntowaną linią orzecznictwem wyłącznie przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze i jego załączniki stanowią jedyną i właściwą podstawę do określenia, czy dane stanowisko pracy należy zaliczyć do stanowisk pracy, na których wykonywana jest praca w szczególnych warunkach. Ponadto dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach, nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez niego stanowiska, tylko rodzaj powierzonych mu prac, rzeczywiście wykonywanych zadań pracowniczych (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 24 marca 2009 r., I PK 194/08).

W przypadku, gdy zainteresowany wykaże, że nie może przedstawić zaświadczeń potwierdzających okresy wykonywania pracy w szczególnych warunkach z przyczyn od siebie niezależnych, art. 472 i 473 k.p.c. umożliwiają ustalenie tych okoliczności w drodze postępowania odwoławczego przed sądem pracy i ubezpieczeń społecznych. Zgodnie z ww. artykułami w postępowaniu w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych każdy fakt mający wpływ na prawo do świadczenia lub jego wysokość może być dowodzony wszelkimi środkami, które sąd uzna za pożądane, a ich dopuszczenie za celowe. Sąd nie jest związany środkami dowodowymi określonymi dla dowodzenia przed organem rentowym. Zaliczenie nie udokumentowanych, spornych okresów pracy w szczególnych warunkach do stażu pracy uprawniającego do wcześniejszej emerytury wymaga dowodów nie budzących wątpliwości, spójnych i precyzyjnych. Na podstawie powyższego nie ulega wątpliwości, że w postępowaniu o świadczenie emerytalno-rentowe dopuszczalne jest, jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w uchwale z 27 maja 1985r. (III UZP 5/85), przeprowadzenie przed sądem pracy i ubezpieczeń społecznych dowodu z zeznań świadków na okoliczność zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, jeżeli zainteresowany wykaże, że nie może przedstawić zaświadczenia zakładu pracy z powodu jego likwidacji lub zniszczenia dokumentów dotyczących zatrudnienia. Okres pracy w warunkach szczególnych można również ustalić w postępowaniu sądowym na podstawie akt osobowych pracownika.

Sąd w niniejszym postępowaniu dopuścił, na okoliczność pracy ubezpieczonego w szczególnych warunkach, dowód z zeznań ubezpieczonego oraz świadków T. P. oraz L. S.. Sąd uznał zeznania powyższych świadków za wiarygodne,

logiczne i spójne z zeznaniami samego ubezpieczonego oraz z dowodami z dokumentów w postaci świadectw pracy ubezpieczonego oraz umów o pracę

Z dowodów przeprowadzonych w sprawie bezspornie wynika, że ubezpieczony pracując w kotłowni Jednostki Wojskowej w G. na stanowisku palacza CO, pomocnika palacza, palacza kotłów wysokoprężnych, palacza kotłów parowych od dnia 17 października 1973r. do dnia 31 grudnia 1998r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracował w szczególnych warunkach. Charakter i rodzaj prac wykonywanych przez ubezpieczonego w powyższym okresie odpowiada pracom, o jakich mowa w wykazie A załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach i szczególnym charakterze odpowiednio: w dziale XIV punkt 1. - Prace nie zautomatyzowane palaczy i rusztowych kotłów parowych lub wodnych typu przemysłowego.

Wobec tego uznać należało, że R. U. legitymuje się co najmniej 15-letnim okresem zatrudnienia w warunkach szczególnych, co przy spełnieniu przez niego pozostałych przesłanek uprawnia go do przyznania mu prawa do wcześniejszej emerytury na mocy art. 32 w zw. z art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS i § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Wobec powyższego Sąd, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., zmienił zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i przyznał ubezpieczonemu R. U. prawo do emerytury z tytułu wykonywania pracy w szczególnych warunkach od dnia (...) tj. od pierwszego dnia miesiąca, w którym zgłoszony został wniosek o przyznanie emerytury – zgodnie z art. 129. ust. 1. Ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

W punkcie II wyroku Sąd zgodnie z przepisem art. 118 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z FUS z urzędu orzekł w przedmiocie odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Zdaniem Sądu, w okolicznościach przedmiotowej sprawy brak było podstaw do stwierdzenia odpowiedzialności organu rentowego, pomimo uwzględnienia odwołania ubezpieczonego. Ubezpieczony nie przedłożył świadectw wykonywania prac w szczególnych warunkach za sporne okresy zatrudnienia. Wobec tego organ rentowy władny był do zakwestionowania okoliczności wykonywania przez ubezpieczonego pracy w szczególnych warunkach w tych właśnie okresach. Mając na uwadze sformalizowany przebieg postępowania przed organem rentowym, jak również występujące ograniczenia dowodowe, do przyznania ubezpieczonemu prawa do żądanego świadczenia konieczne było przeprowadzenie postępowania dowodowego na podstawie przepisów kodeksu postępowania cywilnego na okoliczność świadczenia przez ubezpieczonego pracy w warunkach szczególnych.

SSO Ewa Milczarek